

קול קורא להגשת הצעות להערכת תכנית

**הנגשה קוגניטיבית של אתרי פנאי
עבור משפחות ויחידים עם
מגבלה שכלית התפתחותית**

פברואר 2014

רקע

בישראל פועלים מגוון רחב של מוזיאונים ואתרי פנאי. המוזיאונים עוסקים בתחומי תוכן שונים, כגון: אמנות, היסטוריה, התיישבות, אתנוגרפיה ומדע. אתרי הפנאי מציעים מגוון של שמורות טבע, אתרים היסטוריים ומסלולי טיולים חווייתיים. מרבית הפרויקטים הינם ציבוריים ומציעים לכלל אזרחי המדינה אופציות מגוונות לבילוי בזמן הפנוי.

בשנים האחרונות נעשה מאמץ עקבי להנגשתם של המוזיאונים ואתרי הפנאי לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים, לרבות: מתקשים בניידות, לקויות ראייה ולקויות שמיעה. מקומם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, המתקשים בהבנה, נפקד בתהליך ההנגשה הכולל. עשרים וחמישה אלף אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית המתגוררים בקהילה מודרים מחוויית פנאי משמעותית זו. הדרה זו מקבלת יתר בולטות בהעדר תוכניות ואמצעי הנגשה למוזיאונים ואתרי הפנאי ברחבי הארץ. לתהליך ההנגשה הקוגניטיבית עשויה להיות חשיבות רבה בקירוב האדם עם המוגבלות השכלית, בני משפחתו והקהילה בה הוא חי, לחיי התרבות והפנאי בקהילה, ולהרגשתו כאחד האדם.

מבוא

בעשור האחרון הובילה אקים בשיתוף עם משרד הרווחה ביקורי קבוצות של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במוזיאונים. בביקורים אלו זכו הקבוצות להדרכה מותאמת ונפרדת.

בשנה שחלפה ביקרו אלף וחמש מאות אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרת קבוצתית, בחמישה עשר מוזיאונים שונים. במהלך הפרויקט נראה כי אוכלוסיה זו (אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית) נהנית מביקורים אלו - בתנאי שזכתה להתאמות הנדרשות. באקים נצבר ניסיון וידע משמעותי באשר לאופני ההתאמה הנדרשים לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

לאור זאת, הוצעה תוכנית ארצית להנגשה קוגניטיבית של מוזיאונים ואתרי פנאי עבור ביקור של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. מטרת התוכנית להפוך את המוזיאונים ואתרי הפנאי למרחב מכיל ונגיש לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, המאפשר קבלת שירות באופן מכבד, במגוון אופנים: החל מביקור ספונטאני של קבוצה, דרך ביקורי משפחות ועד ביקור עצמאי.

המוזיאונים ואתרי הפנאי אשר חברו לפרויקט ראשוני וייחודי זה יהוו מודל למוזיאונים ואתרים נוספים, אשר על פי חוק יעברו תהליך של הנגשה פיזית, חושית וקוגניטיבית.

לשם כך, חברו מספר גופים מובילים בתחום הסיוע לאנשים עם מוגבלויות (משרד הרווחה, ביטוח לאומי, קרן שלם, אקיים ישראל ונציגות האקדמיה), ופיתחו תכנית ייחודית להנגשה של אתרי הפנאי, הכוללת - השתלמות צוותים ופיתוח עזרים לפי צרכי המוזיאון/האתר. תכנית כוללת זו הינה ראשונית וייחודית בארץ (וייתכן ואף בעולם). **תרומתו וחשיבותו של מחקר הערכה זה מכוונת ל"שטח" ולאקדמיה כאחד - פיתוח ושיפור השירותים הניתנים לאוכלוסיה זו, מחד, ופיתוח ידע מחקרי אותנטי לצרכים אקדמיים, מנגד.**

התכנית תשווק ליחידים ולבתי אב במטרה להטמיע תרבות בילוי זו באוכלוסיית האנשים עם מש"ה ולהביא לעלייה הדרגתית של הביקורים באתרי בילוי אלו משנה לשנה, עד לכדי קהל משתמשים של מאות אנשים תוך שלוש שנים.

עקרונות ההנגשה

- השירות יהיה זמין בכל עת לכל משתמש (לא יותנה בתאום מוקדם).
- השירות יהיה מכיל (אוניברסאלי), מכבד וידידותי למשתמש.
- השירות יהיה מותאם למבקרים עם מוגבלויות קוגניטיביות לרבות אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
- השירות יהיה ניתן לתיווך ע"י האדם המצוי (בן משפחה, חונך, מדריך פנאי).

הנגשתם של המוזיאונים לאנשים עם מוגבלות קוגניטיבית, מהווה שינוי תפיסתי המחייב שינוי תודעתי בקרב נותני השירות, מקבלי השירות וכלל הציבור. חשיפת השירות לשלושת קהלי היעד מצריך תהליך יח"צ, הסברה ושיווק ממוקדים. הפרסום והשיווק לנותני השירותים, קרי מוזיאונים ואתרי פנאי יעשה כך שהם יחשפו למסר מרכזי כי לחברה ישנה האחריות כלפי אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית על מנת לסייע להם להצטרף למעגל הנהנים מאתרי פנאי.

מתווה התוכנית להנגשת אתרים

- התכנית הנוכחית להנגשת אתרים פותחה בסיוע אקיים, ביטוח לאומי וקרן שלם, במטרה לקדם ולשפר את פעילות הפנאי של אנשים עם מש"ה (מוגבלות שכלית התפתחותית).
- במסגרת הפיתוח נבנתה תכנית אב להנגשת מוזיאון ו/או אתר פנאי, הכוללת:
- א. הכשרת צוות המוזיאון/אתר הפנאי לפיתוח ותפעול מערך הנגשה קוגניטיבית מקומי.
  - ב. התווית מסלולי ביקור נגישים המלווים בשילוט נגיש ומפה נגישה.
  - ג. מדריך כתוב בפישוט לשוני לתצוגות ו/או לאתרים הנכללים במסלול הנגיש.

- ד. דברי ההסבר בכל תצוגה ו/או אתר ילוו בטקסט בפישוט לשוני.
- ה. דברי ההסבר בפישוט לשוני יוצעו גם במערכות שמע, כגון: Easy Guide או Step Hear.
- ו. יעשה שימוש במודלים תלת מימדים ורפרודוקציות להמחשת המוצגים.
- ז. עמדות המדיה הדיגיטאלית תונגשנה קוגניטיבית.

בשלב ראשוני זה תכנית האב תפותח ותופעל במתכונת ניסיונית בחמישה אתרים:

- א. גן לאומי: עיר דוד רשות הטבע והגנים. ירושלים
- ב. מוזאון ישראל- ירושלים
- ג. מוזיאון המדע טכנדע -חדרה
- ד. החירייה -תל אביב
- ה. מוזאון העפלה- עתלית.

מטרות התכנית:

- א. להגביר את ההנאה והחוויה מפעילות הפנאי בקרב בעלי מש"ה;
- ב. להגביר את ההבנה/הלמידה/המעורבות הקוגניטיבית שלהם בפעילות הפנאי שבתכנית;
- ג. לעמוד על מידת האפקטיביות והתרומה של אמצעי ההנגשה השונים שיפותחו באתרים (דגמים, אפליקציית אייפונים, מערכת שמע, הפשטה של טקסטים), בהקשר של אנשים עם מש"ה (אילו אמצעים מועדפים על אוכלוסייה זו?).
- ד. להגביר את המודעות וההבנה של הצוות העובד באתרי הפנאי כלפי אנשים עם מוגבלויות – במטרה שיעניקו שירות המותאם לצרכיהם המיוחדים של אוכלוסייה זו (הן צוות ההדרכה המקצועי והן הצוות המנהלי הבא באינטראקציה כלשהי עם המבקרים באתר).

מתווה להערכת התכנית להנגשת אתרים

הערכת התכנית להנגשת אתרים נחלקת לשניים:

- א. הערכת ההשתלמות המועברת למספר אנשי צוות של האתרים.
- ב. הערכת התרומה של ההנגשה הקוגניטיבית באתרים שנבחרו.

א. הערכת ההשתלמות לצוותים

במטרה לסייע בתהליך הכנסת ההנגשה הקוגניטיבית לאתרים – פותחה השתלמות עבור צוותי האתרים, הכוללת היכרות עם עולם המוגבלות השכלית, סיורים, כללים ועקרונות בהנגשה פיזית וחושית, פאנל ספקים, ועוד. מספר אנשי צוות מכל אתר ייקחו חלק בהשתלמות זו שתועבר על ידי אקים בשישה מפגשים (פעם בשבועיים), החל מחודש מאי 2014. תיאור ומידע בנוגע להשתלמות מצורף בנספח.

במסגרת ההערכה תיבחן התרומה והאפקטיביות של השתלמות זו במספר מישורים:

1. עמדוניהם של המשתלמים כלפי אוכלוסייה עם מוגבלויות (בדיקת השינוי אם חל).
2. שיפור יכולת ההדרכה של המשתלמים – כזו המותאמת לקהל היעד.
3. השפעת המשתלמים על יתר נותני השירות באתר בו הם פועלים (תפקידם כסוכני שינוי) בהקשר של עמדות והתנהגות כלפי אוכלוסייה עם מוגבלויות.

השאיפה היא כי אנשי הצוות שייקחו חלק בהשתלמות יהיו אחראיים להעברת התכנים, הידע והמסרים לכלל נותני השירות באתרים הבאים באינטראקציה עם המבקרים – הן הצוות המקצועי והן הצוות המנהלי (הפועל באתרים בהם תיושם תכנית ההנגשה). אי לכך, מטרה נוספת של ההערכה היא בדיקת העמדות וההתנהגות של נותני השירות באתרים כלפי אוכלוסייה עם מוגבלויות (בדיקת השינוי אם חל לאורך זמן).

ב. הערכת התרומה של ההנגשה הקוגניטיבית

ההערכה נועדה לבחון האם הושגו המטרות שלשמן פותחה התכנית, קרי, בחינת השינוי בחוויה (הנאה ולמידה) של אנשים עם מש"ה בעקבות ההנגשה קוגניטיבית באתרי הפנאי, תוך ניסיון לזהות את מרכיבי ההנגשה שתורמים לשינוי בחוויה. באופן ספציפי, **שאלות ההערכה יתמקדו בהיבטים הבאים:**

1. באיזו מידה חל שינוי בחוויית הביקור (הנאה) של אנשים עם מש"ה באתרי פנאי המונגשים קוגניטיבית (ביחס לחוויה כאשר הם אינם מונגשים)?
2. באיזו מידה חל שינוי במעורבות של אנשים עם מש"ה בעת הביקור באתרי פנאי המונגשים קוגניטיבית (ביחס לחוויה כאשר הם אינם מונגשים)?
3. באיזו מידה חל שינוי ביכולת הלמידה/קליטה של אנשים עם מש"ה באתרי פנאי המונגשים קוגניטיבית (ביחס לחוויה כאשר הם אינם מונגשים)?
4. האם ניתן להצביע על מרכיבי ההנגשה קוגניטיבית המסייעים לאוכלוסייה זו יותר מאשר מרכיבי ההנגשה אחרים? כלומר, בחינת השינויים שחלו בשאלות 1-3 תוך השוואה בין אמצעי ההנגשה השונים אליהם נחשפו במהלך הביקור באתר.
5. האם ניתן להצביע על שינוי בעמדות של צוותי ההדרכה כלפי אנשים עם מוגבלות שכלית?

מעניין גם לבדוק מדד קשיח המתייחס **לכמות המבקרים עם מש"ה** באתרים בהם קיימת ההנגשה קוגניטיבית, והעלייה בשכיחות המבקרים עם השנים.

מקורות המידע להערכה

נתוני ההערכה ייאספו ממקורות המידע הבאים:

- א. צוותי ההדרכה הלוקחים חלק בהשתלמות ההכנה לקראת ההנגשה.
- ב. מנהלי חמשת האתרים שנבחרו לתכנית.
- ג. אוכלוסייה עם מש"ה שתיבחר במסגרת ההערכה לבקר באתרים לפני ואחרי ההנגשה.
- ד. נתוני השירות בחמשת האתרים שנבחרו.
- ה. הערכת החוקרים/ים שיילוו ויתצפתו על ההשתלמות ועל הביקורים של אוכלוסיית היעד באתרים (במסגרת תכנית ההערכה).

שיטה ומהלך ההערכה

- * לצורך בחינת שאלות ההערכה הנוגעות לתרומת ההנגשה הקוגניטיבית, ייבחרו חמש קבוצות של אנשים עם מש"ה (בכל קבוצה כ- 40 אנשים). כל אחת מהקבוצות תבקר פעמיים באתר אחד (מתוך החמש) – פעם אחת לפני ההנגשה הקוגניטיבית ופעם שנייה לאחר שתהייה הנגשה קוגניטיבית באתר. בחינת השינוי שחל בעקבות ההנגשה הקוגניטיבית, יתבצע על ידי מדידה והערכה לפני ואחרי ההנגשה הקוגניטיבית ובחינת ההבדלים בין שני המצבים. כמו כן, בחינת השינוי בידע שחל בעקבות הביקור באתר הפנאי יוערך באמצעות השוואה בין הידע של המבקרים לפני ואחרי הביקור באתר (הן בביקור ללא ההנגשה והן בביקור עם ההנגשה הקוגניטיבית). במידה ואכן קיימת תרומה רבה להנגשה הקוגניטיבית מבחינת רכישת ידע, נצפה למצוא פער גדול יותר בידע של המבקרים לפני ואחרי הביקור כאשר תהייה הנגשה קוגניטיבית, מאשר במצב בו לא תהייה הנגשה קוגניטיבית. יש לשים לב להשפעה של ידע אשר נרכש בביקור הראשון על הידע עמו מגיעים המבקרים ורוכשים בעת הביקור השני (חשוב לרווח בין שני הביקורים לפחות בחצי שנה). בעת הגעת המבקרים לאתר הם יתושאלו במספר שאלות ידע הנוגעות לתכנים המוצגים באתר, וכך גם בתום הביקור. בנוסף, תתבצע שיחה עם כלל המבקרים, בהנחיית מבצע ההערכה (או מישהו מטעמו), וייבחרו כ- 10 מבקרים מכל קבוצה שיראונו באופן מעמיק יותר.
- * לצורך בחינת שאלות ההערכה הנוגעות לאפקטיביות ההשתלמות תוערך ההשתלמות עצמה בהתאם לשאלות ההערכה תוך העברת שאלונים למשתלמים, תצפיות במפגשי ההשתלמות, וראיונות במידת הצורך. בנוסף, הערכת עמדות והתנהגות נותני השירות באתרים כלפי אנשים עם מגבלות, תתבצע במספר נקודות זמן שונות (לפני ההנגשה, אחרי ההשתלמות, אחרי ההנגשה, ועוד), כנהוג במחקרי אורך.

אוכלוסיית ההערכה

- כ- 200 אנשים עם מש"ה (חמש קבוצות של 40 אנשים), בעלי רמת תפקוד קוגניטיבי בינוני-גבוה, ממסגרות דיור שונות.
- צוותים מתוך האתרים אשר ייקחו חלק בהשתלמות לקראת ההנגשה הקוגניטיבית באתרים.
- נותני השירות (צוות מקצועי וצוות מנהלי) באתרים שנבחרו.
- מנהלי חמשת האתרים שנבחרו.

כלי ההערכה

לצורך ההערכה הנוכחית ייעשה שימוש משולב בכלים איכותניים וכמותיים:

- א. שאלונים להערכת איכות ותרומת ההשתלמות לצוותים.
- ב. תצפיות במפגשי ההשתלמות לצוותים.
- ג. שאלון קצר לבדיקת עמדות והתנהגות נותני השירות כלפי אוכלוסייה עם מוגבלויות.
- ד. ראיונות עם מנהלי חמשת האתרים.
- ה. ראיון קצר (שאלות אחדות) לבדיקת ידע המבקרים לפני ואחרי הביקור באתר.
- ו. שיחה עם קבוצת המבקרים בתום הביקור – לבחינת תרומת/חוויות הביקור.
- ז. ראיון עם מספר מדגמי של מבקרים בתום הביקור באתר – לבחינת תרומת/חוויות הביקור.
- ח. תצפיות בזמן ביקורי האנשים עם מש"ה באתרים (לפני ואחרי ההנגשה הקוגניטיבית).

כלי ההערכה יפותחו במשולב על ידי הגוף המעריך, נציגי אגף מש"ה במשרד הרווחה, ביטוח לאומי, אקים ונציגי קרן שלם.

לוח זמנים לביצוע ההערכה

מועד	פעילות	פעולות הערכה
חודש אפריל 2014	פגישות התנעה והכנה, קריאת חומרים רלוונטיים ועוד	פיתוח כלי הערכה ¹
סוף חודש אפריל		העברת שאלוני עמדות והתנהגות כלפי אנשים עם מוגבלות לנותני השירות באתרים – העברה ראשונה
חודשים מאי - יולי	השתלמות צוותי אתרים	העברת שאלונים להערכת איכות ותרומת ההשתלמות PRE+POST
חודשים יולי-אוגוסט	ביקור של חמשת הקבוצות באתרים – לפני ההנגשה הקוגניטיבית.	הערכת השינוי בידע בעקבות הביקור, והערכת מידת החוויה/הנאה/למידה/ מעורבות האנשים בביקור. תצפיות בעת הביקורים, ראיונות קצרים לבחינת ידע לפני ואחרי הביקור, שיחה עם הקבוצות בתום הביקור וראיון עם מספר מבקרים בתום הביקור (מדגמי).
חודש אוגוסט		העברת שאלוני עמדות והתנהגות כלפי

¹ בשל לוח הזמנים הצפוף ייתכן ושאלון העמדות וההתנהגות כלפי אנשים עם מוגבלויות (אשר יועבר טרם ההשתלמות) יפותח על ידי נציגי קרן שלם ואקים.

מועד	פעילות	פעולות הערכה
		אנשים עם מוגבלות לנותני השירות באתרים – העברה שנייה
חודשים ספטמבר – פברואר 2015	פיתוח עזרי הנגשה קוגניטיבית ספציפיים לכל אתר (לפי בחירת מנהל האתר)	
חודש פברואר 2015	הכנסת העזרים להנגשה קוגניטיבית לאתרים	
חודש מרץ 2015		העברת שאלוני עמדות והתנהגות כלפי אנשים עם מוגבלות לנותני השירות באתרים – העברה שלישית
חודשים מרץ-אפריל 2015	ביקור של חמשת הקבוצות באתרים לאחר שהוכנסו עזרי ההנגשה הקוגניטיבית	הערכת השינוי בידע בעקבות הביקור, והערכת מידת החווייה/הנאה/למידה/ מעורבות האנשים בביקור. תצפיות בעת הביקורים, ראיונות קצרים לבחינת ידע לפני ואחרי הביקור, שיחה עם הקבוצות בתום הביקור וראיון עם מספר מבקרים בתום הביקור (מדגמי).
חודש יוני 2015		ראיונות עם מנהלי האתרים
חודש אוגוסט 2015		הגשת דו"ח מחקר
חודשים מרץ-אפריל 2016		העברת שאלוני עמדות והתנהגות כלפי אנשים עם מוגבלות לנותני השירות באתרים – העברה רביעית

הצעות המוגשות צריכות לכלול:

- סקירת ספרות ספציפית לנושא (הכוללת מחקרים עדכניים)
- התייחסות קצרה לאופן ביצוע ההערכה (על כל שלביה)
- לוח זמנים לביצוע ההערכה
- השלכות יישומיות אפשריות של ממצאי ההערכה
- מגבלות ההערכה
- הרכב דו"ח המחקר שיוגש (כולל אופן עיבוד וניתוח הנתונים המתוכנן)
- עלות ההערכה – באופן מפורט בהתאם לרכיבי ההערכה השונים
- מידת המימון הנדרש
- רשימת מקורות
- קורות חיים של מגישי הצעה (תוך התייחסות לתחום המומחיות ולניסיון במחקרי הערכה)

הקריטריונים לשיפוט ההצעות שיוגשו:

קריטריון	מישקלות באחוזים
נסיון בביצוע מחקרים לגבי האוכלוסייה או הנושא הנדון	10
ניסיון בתחום המחקרי ופירוט קודמים	5
צוות מחקר משולב בתחום המש"ה ותחום הערכת תוכניות	20
סקירת ספרות ספציפית לנושא, כולל מחקרים עדכניים	10
עלות מוצעת*	15
מידת ההתאמה לבקשת הקול הקורא	10
יכולת עמידה בלוחות הזמנים	10
חוות דעת המזמין	20
סה"כ	100

* תינתן עדיפות לגופים אשר יבחרו להיות שותפים במימון תהליך הערכה. גוף אשר יבחר לעשות כן יציג תקציב המשקף את סה"כ העלות ואת חלוקת המימון בינו לבין הקרן.

דגשים נוספים –

א. תהליך ההערכה יהיה מחויב באישור יח' המחקר של משרד הרווחה.

נוהל קבלת האישור מוצג בקישור המצורף :

http://www.molsa.gov.il/CommunityInfo/ResearchAndEvaluation/Pages/RM_0_5_o5.aspx#govxparagraphtitle1

ב. על הגוף המבצע יהיה להגיש דו"ח מדעי מסכם בעברית (על פי ההנחיות המפורסמות באתר קרן שלם) הדוח יוגש בקובץ word של תוצאות המחקר לאחר עריכה לשונית הכולל : גוף המחקר, תקציר בעברית ובאנגלית וכן כל כלי המחקר המאושרים לפרסום על פי זכויות היוצרים שיוגש ב- 8 העתקים כרוכים.

הדו"ח המסכם יכתב בהתאם להנחיות הקרן להגשת דו"ח מסכם הנמצאות באתר הקרן

ומתעדכנות מעת לעת בקישור : <http://www.kshalem.org.il/pages/item/133>

ג. זכויות היוצרים על תוצרי המחקר, הנתונים שיאספו והממצאים תהיינה של הגופים השותפים בפרוייקט.

לוחות זמנים –

המועד האחרון להגשת ההצעה הוא ה- 30/03/14 עד השעה 16:00. יש לשלוח את

ההצעה באמצעות המייל בלבד לכתובת : sganot@kshalem.org.il

נספח – תיאור ההשתלמות *

27.1.14

השתלמות בנושא- הכרות עם עולם המוגבלות השכלית למנהלי ורכזי הדרכה של אתרים והמוזיאונים במסגרת תוכנית הנגשה הקוגניטיבית *תוכנית ההשתלמות נתונה לשינויים

❖ מטרות ההשתלמות-

בישראל פועלים מגוון רחב של מוזיאונים ואתרי פנאי. המוזיאונים עוסקים בתחומי תוכן שונים, כגון: אמנות, היסטוריה, התיישבות, אתנוגרפיה ומדע. אתרי הפנאי מציעים מגוון של שמורות טבע, אתרים היסטוריים ומסלולי טיולים חווייתיים.

מרבית הפרויקטים הינם ציבוריים ומציעים לכלל אזרחי המדינה אופציות מגוונות לבילוי בזמן הפנוי.

בשנים האחרונות נעשה מאמץ עקבי להנגשתם של המוזיאונים ואתרי הפנאי לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים, לרבות: מתקשים בניידות, לקויות ראייה ולקויות שמיעה. מקומם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, המתקשים בהבנה, נפקד בתהליך ההנגשה הכולל. אנו רואים בתהליך ההנגשה הקוגניטיבית חשיבות רבה לקרב את האדם עם המוגבלות השכלית, את בני משפחות והקהילה בה הוא חי, לחיי התרבות והפנאי בקהילה. **ולהרגיש כאחד האדם.**

המוזיאונים ואתרי הפנאי אשר חברו לפרויקט ראשוני וייחודי זה יהוו מודל חי למוזיאונים ואתרים נוספים, אשר על פי חוק יעברו תהליך של הנגשה פיזית, חושית וקוגניטיבית. לשם כך, התכנסנו יחדיו כל הגורמים המובילים בתחום הסיוע לאנשים עם מוגבלויות- משרד הרווחה, ביטוח לאומי, קרן שלם, אקים ישראל. ונציגות האקדמיה. ויחדיו פיתחנו תהליך ייחודי להנגשה של אתרי הפנאי הכולל- השתלמות צוותים, ופיתוח עזרים לפי צרכי המוזאון/האתר.

מוזאונים אלה יהוו מודל הנגשה לשאר מוזאונים ישראל.

❖ פרטי ההשתלמות:

- קהל יעד- רכזי הדרכה ומדריכים מאתרים ומוסדות תרבות אשר בפרויקט ההגשה הקוגניטיבית
- מס' מפגשים : 6 מפגשים
- תאריכי המפגשים : יקבעו בהמשך.
- ימים ושעות : ימים יקבעו בהמשך, השעות 9:00-14:00
- שפה : עברית.
- תדירות: אחת לשבועיים מפגש אחרון לאחר חודש
- מיקום : משתנה, במוזאונים ובמסגרת לאנשים עם מוגבלות שכלית.
- כיבוד קל יינתן בכל מפגש
- בכל מפגש ייקחו חלק שניים מחברי וועדת ההיגוי, רוני אנקורי תלווה את כל המפגשים
- במסגרת ההשתלמות יתקיים יום סיור
- ההשתלמות אינה מוכרת לגמול השתלמות.

❖ תכנית ההשתלמות:

מיקום	מרצים	נושא מרכזי	תאריך	
אלוין ישראל	הגר שמידוב או שרית לוי מפקחת ארצית בליווי אנשים עם מוגבלות שכלית	✓ ברכות: יואן עזרן, ריבה מוסקל, שמואל ויינגלס, סיגל פרץ יהלומי. ✓ הכרות עם עולם המוגבלות השכלית ומוגבלויות נוספות ✓ תאוריה ומעשה. ✓ איכות חיים ופנאי ✓ סיור בגן החושי		1
מוזאון ישראל	שירלי גלאור/שרונה מזרחי נועה ביתן/סיגל עוזיאל טלי שביט	✓ חוק שיוון הזדמנויות לאנשים עם מוגבלות ותקנותיו. ✓ פישוט לשוני- תאוריה+ סדנא ✓ סיור מונגש במוזאון ישראל		2
חירייה	אורנה ערן+ נורית נוי ריבה מנהלת האתר	✓ דגשים בהנגשה פיזית וחושית- דוגמאות מעשיות לפתרון ✓ סיור מונגש בחירייה		3
מוזאון העפלה עתלית	עמותת " לוטם" ענת פרידמן	✓ עקרונות וכלים ל"הדרכה טובה"- הנגשה קוגניטיבית, הדרכה פרטנית וקבוצתית במוזאון העפלה.		4

מיקום	מרצים	נושא מרכזי	תאריך	
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ המחשב ככלי ביטוי יצירתי, בשילוב אמנויות – התאמת התערוכות לרמות התפקוד הנמוכות. 		
מוזאון המדע חדרה-טכנודע	נהיר/טוקן/אפליקציה לסמרטפון . רונית סנפיר/ אביגיל הירש	<ul style="list-style-type: none"> ✓ פאנל ספקים 40 דקות לספק. ✓ סדנת חשיבה יוצרת- סדנא משתפת לבניית בנק רעיונות להדרכה 		5
עיר דוד		<ul style="list-style-type: none"> סיכום והצגת תוצרים - יוצג בפורום נרחב. ✓ בקשות המוזאונים לפיתוח אמצעים להנגשה. ✓ משוב 	מפגש לאחר חודש	6

ועדת היגוי מלווה :

מיקי כהן -קרן שלם

אורית טובול -ביטוח לאומי

מירב גת -משרד הרווחה

טלי אלון -משרד הרווחה

רוני אנקורי -אקים ישראל

סיוע: תמנע גבאי מקרביץ- קרן שלם.